

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 41 - שנת תשפ"ד גיליון "פנחס" - כא תמוז תשפ"ד, 27 ליוני, 2024)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "פנחס" - כוחה של שתיקה!

השנה אנו קוראים את פרשת פנחס בתקופת האבל של בין המיצרים (בין שבעה עשר בתמוז, לתשעה באב), תקופה בה אנו קוראים את הפטרות התוכחה במקום סדר ההפטרות הרגיל. אולם הפעם, נעסוק בהפטרה ה"רגילה" של פרשת פנחס, שאותה כאמור לא נקרא השבת.

הפטרה זו עוסקת בקנאותו של אליהו הנביא, קנאות המתכתבת עם קנאותו של פנחס. הפטרה פלאית החותמת ומסיימת את תקופת נבואתו של אליהו ומתחילה את תקופתו של מחליפו - אלישע.

וכך מגיע אליהו לשוב 'אבל מחולה' ופוגש את אלישע כשהוא חורש בשדה. למרבה הפלא, אליהו לא ניגש אליו ולא מחליף איתו אף מילה. הוא רק חולף על פניו ועושה מְחֻנָּה אילמת, ככתוב: "וַיַּעֲבֹר אֵלָיו וַיִּשְׁלַח אֲדָרְתוֹ אֵלָיו" (אדרת - מעיל מהודר, בגד שרד), (מלכים א יט, יט).

אליהו עבר ליד אלישע והשליך את 'כנפיו' אדרתו עליו. או אז הרגיש אלישע כי אליהו מזמין אותו לבא ולחסות תחת כנפיו והלך אחריו (רלב"ג, שם).

הזמנה אילמת!

מְחֻנָּה שכל כוחה טמון בתוכן הסמוי והרמוז שבה.

וכך, 'משק כנפי האדרת' הרגעי, הפך את איש האדמה החורש, לנביא ולאיש אלוקים!

יש להניח שאת כל הידע הנדרש לביצוע התפקיד, השלים אליהו לאלישע מאוחר יותר. אבל את הרגע המזוקק והמדויק הזה של המינוי, בחר אליהו לעשות בדממה, ללא מילים.

למה ומדוע?! את זאת הכתוב אינו מסביר לנו. ואולי כדי להדגיש לנו את גדלותו של אלישע, שקראו לו ברמז בלבד והוא התייצב מיד לחיים של שליחות, בבחינת הנני!

ובפאראפרזה (התאמה וניסוח מחדש) על שירה של חנה סנש, נאמר: "קול (שותק) קרא (לי), והלכתי..."

ומכאן, מן המְחֻנָּה השותקת, נעבור למחשבות על כוחה של שתיקה בכלל.

כוחה של רמיזה שותקת, ללא מילים.

וכוחה של שתיקה, שבין המילים.

כוחה של שתיקה שנועדה למחשבה, להרהור ולעיבוד הדברים, וכוחה של 'פיסקה חסרה' בכתובים (בספר, בסרט, או בחיים), המעלה תהיות ומגבירה מתח וסקרנות.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

וכך אנו פוגשים את שתיקתו של יעקב מול טענתם של שמעון ולוי התובעים את כבודה של דינה אחותם מבני שכם וטוענים: "הַקְּזוּנָה יַעֲשֶׂה אֶת אַחֹתֵנוּ" (בראשית לד, לא). הם טוענים, ויעקב שותק.

וגם את שתיקתו - בכיו ה"שותק" של אהרון הכהן, האב השכול לאחר מות שני בניו, ככתוב: "וַיִּדָם אֶהְרֹן" (ויקרא י, ג).

וכן את שתיקתה של נעמי לרות, בסיומו של הויכוח ביניהן. רות מתעקשת לשוב עם נעמי לבית לחם ומכריזה: "עֲמִי עָמִי וְאֵלֶיךָ אֶלְהֵי" ואילו נעמי בסופו של דבר מגיבה בשתיקה: "וַתְּחַדֵּל לְדַבֵּר אֵלַי" (רות א, טז - יח).

השתיקות, פנים רבות להן.

יש שתיקה של ה"מספר" - של הכתוב, המעלים מאיתנו משהו, ואולי, כדי לאתגר אותנו.

ויש שתיקה של הדובר בדו-שיח. שתיקה של התנגדות, או שתיקה של הסכמה. שתיקה של כעס או שתיקה של מחשבה ותהיה, בבחינת "אינני יודע"....

דבר אחד נכון בכל המקרים. השתיקה תמיד מזמינה אותנו למחשבה, לעיון ולהעמקה.

האם יעקב שתק לשמעון ולוי כי הוא הסכים איתם?! או אולי הוא הבין שאי אפשר לשכנע אותם ולכן השתתק?! ואולי זו פשוט שתיקה של כעס....

ומה מביעה שתיקתה של נעמי לרות?! הסכמה, התנגדות, או שמא התלבטות?!

ושתיקתו של אהרון הכהן?! האם זוהי שתיקה של אפיסת כוחות לאחר בכי קולני אינסופי, או אולי רק בכי שותק, בכי כ"כ עמוק שבכלל אי אפשר לבטא אותו בקול?!

גם אם לעולם לא נדע מהי התשובה ה"נכונה" (אם יש כזאת בכלל. ואולי, כל התשובות נכונות?!), הרי שהשתיקה השיגה את מטרתה. היא הזמינה אותנו להעמקה ולחשיבה, ואכן זה מה שעשינו...

ובעולמנו המודרני, עולם של מלל אינסופי, הגיע הזמן שנדע גם להקשיב לרמיזה, לשתיקה, לשפת הגוף ולסאבטקסט – המסר הסמוי והרמוז שבין השורות. וגם אנחנו נעצור מידי פעם, לשתיקה של הקשבה או עיבוד.

זהו אחד המסרים החשובים, של הפטרה מופלאה זו.

מרכת שפת life ומתפיסה ליוצאה, משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל:

rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**